

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 50 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att AA ska betala en sanktionsavgift om 70 000 kr i enlighet med påståendet om överträdelse som framgår av bilaga 1.

AA har, som det får förstås, vidgått att han lagt handelsordrar och genomfört transaktioner på det sätt som påstås men motsatt sig att betala en sanktionsavgift.

GRUNDER M.M.

Finansinspektionen har anfört att AA på värdepappersmarknaden i Stockholm mellan den 1 och 7 december 2020 har handlat aktier i PolarCool AB. Transaktionerna framgår av bilaga 2.

AA:s kurshöjande köp av små volymer aktier har eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan och pris på aktien. De utförda transaktionerna är därför otillåtna enligt artiklarna 12.1 a och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (MAR) samt 5 kap. 1 § 2 lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till MAR (kompletteringslagen).

AA har inte yttrat sig i tingsrätten avseende de påstådda överträdelserna. Under Finansinspektionens utredning anförde han i huvudsak följande.

Han har ett intresse av aktiehandel och handlade i aktien eftersom han bedömde att aktien hade möjlighet att vända en nedåtgående trend. Han har handlat med aktier i 25 år utan problem. Hans handel i aktien har inte påverkat aktiens pris. Han sålde sina aktier på nästan dagslägsta. Han fick ingen varning från Avanza. Han har inga aktier idag. Han är sängliggande på grund av sjukdomar. Han är pensionär och lever på sparade pengar.

UTREDNING OCH HANDLÄGGNING

Finansinspektionen har som skriftlig bevisning åberopat bl.a. avsluts- och orderlistor, STOR-anmälan och graf samt Spotlight Stock Markets handelsregler.

Tingsrätten har, med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken, avgjort målet utan huvudförhandling.

DOMSKÄL**Rättsliga utgångspunkter**

Bestämmelserna om sanktionsavgift vid bl.a. marknadsmanipulation återfinns dels i MAR, dels för svenskt vidkommande i kompletteringslagen. Av artiklarna 12.1 a och 15 MAR framgår att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och otillåtet. Det räcker således att en transaktion, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Huruvida transaktionen genomförts med uppsåt eller oaktsamhet kan dock, i begränsad utsträckning, påverka graden av ansvar vid fastställandet av sanktionen.

Från förbudet mot marknadsmanipulation i MAR görs undantag för det fall då det påvisas att transaktionen utförs av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 MAR. Godtagen marknadspraxis innebär att praxisen måste vara fastställd av den behöriga myndigheten för handelsplatsen i fråga och vara i kraft vid tidpunkten för gärningen (se prop. 2016/17:22 s. 407). Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis.

Av 5 kap. 1 § första stycket 2 kompletteringslagen följer att Finansinspektionen ska ingripa mot den som har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation. Enligt 17 § i samma kapitel finns dock möjlighet att avstå från ett ingripande bl.a. om överträdelsen är ringa, ursäktlig eller om det annars finns särskilda skäl. Av förarbetena framgår att med ringa överträdelse bör förstås överlåtelser som framstår som bagatellartade. Vidare framgår att en överträdelse kan vara ursäktlig om det är uppenbart att överträdelsen har begåtts av förbiseende. Särskilda skäl kan enligt förarbetena föreligga om det exempelvis är fråga om en underårig som överträtt marknadsmissbruksförordningen och det förefaller orimligt att besluta om en sanktion mot denne. (Se prop. 2016/17:22 s. 391–392.)

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av subjektivt ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denne har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15, 16 och 18 §§ kompletteringslagen.)

Sanktionsavgiften för överträdelser i form av handel med små volymer som påverkar kursen utan att motsvara verklig förändring av tillgång och efterfrågan, s.k. enpetare, ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 kr och 140 000 kr. En sanktionsavgift på 70 000 kr utgör normalbelopp vid avsaknad av förmildrande eller försvårande omständigheter. (Se NJA 2020 s. 858 ”Enpetarna” I-III, p. 20–22.)

AA s agerande har utgjort marknadsmanipulation

Genom den bevisning Finansinspektionen har lagt fram och de uppgifter AA

lämnat i målet är det utrett att AA genomfört de aktuella transaktionerna. Av utredningen framgår att AA har gjort ett flertal köp av små aktieposter med ett nära tidsmässigt samband. Genom femton av dessa köp har

AA höjt priset mellan 0,57 – 12,47 procent i relation till närmast föregående transaktion. AA har sedan i nära anslutning till transaktionerna genomfört två försäljningar av avsevärt större volymer från sitt konto.

Enligt tingsrätten talar tillvägagångssättet tydligt för att syftet med köptransaktionerna har varit att höja aktiekursen för att direkt därefter få till stånd en försäljning till en högre kurs. Vid köpet den 3 december kl. 11:50:51, har AA dock endast höjt priset med 0,57 procent. Enligt tingsrätten kan en sådan rent marginell kurspåverkan inte anses ha gett falska eller vilseledande signaler avseende tillgång, efterfrågan eller pris på aktien (jfr Aktiefusk – var går gränsen? En bok om marknadsmanipulation, Jonas Myrdal och Jan Leopoldsson, 2021, avsnitt 6.2.3).

Genom de övriga fjorton köpen har AA dock höjt priset mellan 1,17 och 12,47 procent. Den prishöjning AA s orderläggning i dessa köp har gett upphov till har inte motsvarat något verkligt intresse för de aktuella aktierna. Köptransaktionerna har därför gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktierna. AA har således överträtt förbudet mot marknadsmanipulation i artikel 12.1 a MAR.

AA ska åläggas sanktionsavgift

Frågan är då om AA s överträdelse varit ringa, ursäktlig eller om det annars finns särskilda skäl att avstå från ett ingripande.

Med hänsyn till att AA gjort ett flertal aktieköp som medfört en inte obetydlig procentuell höjning av priset kan det inte anses vara fråga om en ringa överträdelse. Det har inte heller framkommit några omständigheter som medför att överträdelsen är att betrakta som ursäktlig. Inte heller vad AA anfört i övrigt påverkar bedömningen om sanktionsavgift ska utgå. AA ska alltså betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska bestämmas till 50 000 kr

Normalbeloppet vid överträdelser i form av handel med små volymer är, som nämnts ovan, 70 000 kr. Enligt tingsrätten bör AA s agerande betecknas som uppsåtligt, dvs. graden av personligt ansvar är hög. I övrigt saknas såväl försvårande som förmildrande omständigheter hänförliga till själva gärningen. AA har dock anfört att han är sängliggande på grund av sjukdomar och att han inte längre har några aktier. Vidare framgår av ett till Finansinspektionen ingivet underlag att han har en pension om knappt 6 000 kr i månaden före skatt. Mot bakgrund av det som framkommit om AA s ekonomiska ställning bör sanktionsavgiften bestämmas till ett något lägre belopp än vad som annars skulle varit fallet (se prop. 2016/17:22 s. 392). Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att sanktionsavgiften ska bestämmas till 50 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (TR-01)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 19 oktober 2022. Prövningstillstånd krävs.

Daniel Severinsson